

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут природничих наук

Кафедра біології та екології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Організація науково-дослідної роботи позашкілля**

Освітня програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Спеціалізація (за наявності) 014.05 Середня освіта (біологія та здоров'я людини)

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)

Галузь знань 01 Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від "13" березня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

Силабус – це документ, в якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури, політики, зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною.

Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до компетентностей, що їх може засвоїти студент, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять. На відміну від робочого тематичного плану і навчально-методичного комплексу дисципліни, силабус створюється для студента.

Форма силабусу розглянута на засіданні НМР університету
Протокол № ____ від «__» _____ 202_ р.

Форма силабусу Затверджена Вченою радою університету
Протокол № ____ від «__» _____ 202_ р.

Розробники силабусу: Різничук Надія Іванівна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології та екології.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Організація науково-дослідної роботи позашкілля
Освітня програма	Середня освіта (біологія та здоров'я людини)
Спеціалізація (за наявності)	014.05 Середня освіта (біологія та здоров'я людини)
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)
Галузь знань	01 Освіта
Освітній рівень	(бакалавр/магістр/PhD)
Статус дисципліни	(основна/вибіркова)
Курс / семестр	1 / 2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/6031

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета курсу – забезпечити магістрів необхідним обсягом теоретичних знань, практичних умінь і навичок, які дозволять у майбутній професійній діяльності здійснювати планування, організацію і проведення позашкільної роботи з учнями з біології та природознавства.

Завдання – ознайомити магістрів з формами та методами роботи позашкільних закладів освіти, формування теоретичних, планувальних, організаційних знань і вмінь для здійснення позашкільної роботи з біології та природознавства.

Компетентності:

ЗК 2. Здатність використання сучасних, у т.ч. інформаційних технологій, навички застосування програмних засобів.

ЗК 6. Знання основних методів наукового пошуку; вміння планувати й організувати дослідження за прикладною тематикою, узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати наукові здобутки відповідно до чинних вимог.

СК 1. Знання основних сучасних положень фундаментальних наук стосовно походження, розвитку, будови і процесів життєдіяльності живих організмів, інтегральні уявлення про організацію біологічних систем на різних рівнях, здатність їх застосовувати для формування світоглядної позиції, інтерпретації власних досліджень та формування здорового способу життя.

СК 2. Здатність належно використовувати термінологію у галузі біології та

здоров'я людини, ефективно і вільно передавати наукові ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.

СК 6. Здатність до комплексного планування, організації та здійснення навчальних проєктів, підготовки аналітичної звітної документації та презентацій.

СК 8. Здатність виконувати роботу з дотриманням правил біологічної етики, біобезпеки, біозахисту, проводити дослідження та здійснювати викладання з дотриманням норм академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

ПРН 05. Уміти застосовувати в професійній діяльності сучасні методи й технології навчання.

ПРН 09. Знати особливості розвитку сучасної біологічної науки, основні методологічні принципи наукового дослідження, методологічний і методичний інструментарій проведення наукових досліджень за спеціалізацією, представляє результати наукової роботи письмово (у вигляді звіту, наукових публікацій тощо) та усно (у формі доповідей та захисту звіту) з використанням сучасних технологій, вміє коректно вести дискусію.

ПРН 11. Аналізувати принципи структурно-функціональної організації біологічного різноманіття.

3. Структура курсу

№	Тема	Лекції/практ	Завдання
1	ТЕМА 1. Вступ. Мета і завдання дисципліни. Поняття «позашкільна робота». Зв'язок школи і позашкільних навчальних закладів. Особливості організації додаткової природничої освіти учнів та її місце у Новій українській школі. Роль позашкільної освіти у розвитку учнів, їх трудове, моральне, естетичне, економічне, екологічне виховання.	2/0	Питання
2	ТЕМА 2: Принципи організації позашкільної освіти. Загальнодидактичні принципи організації позашкільної освіти: науковості, зв'язку теорії з практикою, систематичності і послідовності, наочності, свідомості і активності учнів, виховного характеру навчання, доступності і посиленості праці для учнів, урахування вікових та індивідуальних особливостей, міцності оволодіння ЗУН. Специфічні принципи організації позашкільної освіти: природовідповідності, культуровідповідності, творчості, зв'язку з життям, колективізму, добровільності, самодіяльності, інтересу.	2/2	Тести, питання
3	ТЕМА 3. Типи позашкільних закладів освіти	2/2	Тести,

	природничого напрямку, їх структура, особливості організації.		питання
4	ТЕМА 4. Регіональні та національний еколого-натуралістичні центри: напрямки та специфіка роботи.	2/2	Тести, питання
5	ТЕМА 5. Мала Академія наук України, її структури, особливості організації та напрямки роботи. Форми та методи реалізації позашкільної освіти учнів природничого спрямування	2/2	Тести, питання
6	ТЕМА 6. Форми організації позашкільної роботи з учнями. Загальнопедагогічні масові форми організації позаурочної діяльності учнів: екскурсії, гуртки, конференції, виставки, зльоти. Специфічні форми організації позашкільної діяльності учнів: студії, клуби за інтересами, майстер-класи, очно-заочні біологічні школи, творчі об'єднання: наукові товариства, школи фітодизайну, біоетики, лісівника тощо. Особливості організації специфічних форм та загальна методика їх підготовки й проведення.	2/2	Тести, питання
7	ТЕМА 7. Гурткова робота в системі позашкільної освіти природничого напрямку: значення, Освітній, розвивальний і виховний потенціал учнівських гуртків. Створення гуртків з біології та природознавства залежно від інтересів та вікових груп учнів. Основні напрямки роботи керівника гуртка. Навчальні програми. Авторські навчальні програми гуртків	2/2	Тести, питання
8	ТЕМА 8. Дидактичні основи освітнього процесу в гуртках. Особливості планування, організації. Взаємозв'язок методів і прийомів на гурткових заняттях. Особистісно орієнтовані технології організації гуртків. Метод проектів на гурткових заняттях. Контроль та оцінювання позаурочної художньо-трудової діяльності учнів. Методика проведення гурткових занять. Зміст навчального матеріалу на гурткових заняттях. Вибір індивідуальних творчих завдань для кожного гуртківця. Організація проектно-технологічної діяльності учнів у гуртку. Складання плану-конспекту гурткового заняття. Види масової позашкільної роботи: конкурси, семінари, хакатони, зльоти, їх організація, особливості проведення. Написання сценарію	2/2	Питання, тести

для позашкільного заходу з біології. Організація та методика проведення природоохоронних акцій		
--	--	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	+
Практичне заняття	35
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	+		+		+		+		+		+		+					+
Практичні з-тя		5		5		5		5		5		5		5				35
Самостійна р-та																10		10
Індивідуальні завдання														5				5
Екзамен/Залік																		50

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Кабінет екологічного коворкінгу, електронний фліпчарт, комп'ютери, мультимедійна дошка та мультимедійний проектор, окуляри віртуальної реальності.
<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> Додаткова освіта з біології у сучасній школі / за ред.. В.В.Вербицького. – К.: НЕНЦ, 2003. –252 с. Задорожний К. М. Активні форми та методи навчання біології: навч.-метод, посіб. / уклад. К. М. Задорожний. – Х. : Основа, 2008. – 125 с. Грицай Н. Б. Методика проведення біологічних екскурсій у природу / Н. Б. Грицай. – Х. : Основа, 2011. – 110 с . Кабелка І. В. Система самостійної роботи студентів по курсу "Методика викладання біології" / І. В. Кабелка // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціальнопедагогічна. – 2011. – Вип. 17(1). – С. 258-266. – Режим доступу: 	

[http://nbuv.gov.ua/UJRN/znprkp_sp_201117\(1\)__33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znprkp_sp_201117(1)__33)

5. Книга вчителя біології, природознавства, основ здоров'я: довід.-метод. вид./Упоряд. О.В. Єресько, С.П. Яценко. – Вид. 2-ге, доповн. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. –368 с.

6. Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі : XIX Каришинські читання : міжнар. наук.-практ. конф.; м. Полтава, 17-18 трав. 2012 р. : зб. наук. пр. – Полтава : Аструя, 2012. – 470 с.

7. Мороз І.В.Позакласна робота з біології: Навч. посіб. / І.В.Мороз, Н.Б.Грицай. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008. – 272 с.

8. Навчання біології учнів основної школи / Матяш Н.Ю., Коршевніук Т.В., Рибалко Л.М., Козленко О.Г.: методичний посібник /. – К.: КОНВІ ПРІНТ, 2019. – 208 с. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/718427/1/19-07%20%281%29.pdf>

9. Перетятко В.В. Методика викладання біології: навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Біологія». – Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – 98 с.

10. Про стан та перспективи розвитку позашкільної освіти / Рішення колегії МОН України від 27 листопада 2008 року. – Режим доступу:<https://ips.ligazakon.net/document/MUS9078>

11. Шамрай С. М. Біологічні дослідження. Планування і проведення / С. М. Шамрай, К. М. Задорожний. – Х. : Основа, 2010. – 112 с.

Додаткова

1. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0063588-01>

2. Вороненко Т.І. Класифікація навчальних проектів. Проблеми сучасного підручника. Київ, 2016. № 17. С. 92–107.

3. Козленко О. Проектно-рольова гра з біології як форма реалізації наскрізної змістової лінії «Підприємливість та фінансова грамотність». Біологія і хімія в рідній школі. Київ, 2018. № 2. С. 11–19.

4. Нові педагогічні технології для вчителів біології / уклад. К. М. Задорожний. – Х. : Основа, 2009. – 112с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра біології та екології, вул. Галицька, 201, кабінет екологічного коворкінгу 520, +38-0342-596164, https://kbe.pnu.edu.ua/ , kbe@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Різничук Надія Іванівна
Контактна інформація викладача	nadiia.riznychuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.
Пропуски занять (відпрацювання)	відпрацювання до початку наступного заняття
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	вказати причину
Невідповідна поведінка під час заняття	не допускається
Додаткові бали	-
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи

Викладач

Різничук Н.І.